

Simony

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

Simony (szlovákul *Partizánske*, korábban *Baťovany*) város Szlovákiában. A Trencséni kerület Simonyi járásának székhelye. Kisbélíc, Nagybélíc és Návoly tartozik hozzá.

Tartalomjegyzék

- 1 Fekvése
- 2 Nevének eredete
- 3 Története
- 4 Néessége
- 5 Neves személyek
- 6 Nevezetességei
- 7 Irodalom
- 8 Külső hivatkozások

Fekvése

Privigyétől 30 km-re délnyugatra, a Nyitra jobb partján található.

Nevének eredete

Szlovák nevét az ellenállási mozgalomban, az 1944-es Szlovák Nemzeti Felkelésben való részvételéért kapta. Az eredeti nevét Simon Comes (1200 körül) után kapta. 1920-ig Simony, 1948-ig Šimonovany volt a hivatalos neve.

Története

A város területén a régészeti leletek tanúsága szerint már a kőkorszakban is éltek emberek. Megtalálták itt a vonaldíszes és a késő bronzkori lausitzi kultúra településeinek maradványait.

A települést 1260-ban "*Symoni*" alakban említi először írásos forrás. 1324-ben a helyi nemes Simonyi család birtoka. Szűz Mária tiszteletére szentelt templomát már az 1332 és 1337 között kelt pápai tizedjegyzék említi. 1416-ban 11 portája adózott. Zsigmond király 1411-ben várépítési engedélyt adott a Simonyi családnak. A már létező vár helyére építették a mostani várkastélyt. A Nyitra-folyó akkoriban a vár mellett folyt és egy ága körülvette a várat, így ez egy vízávár volt. Az erődítményeket 1600 körül lebontották és ebből építettek a Simonyi gyerekeknek 3-4 kastélyt. A 16. században a település lakói felvették a református hitet. 1681 és 1734 között az evangélikusok egyik artikuláris helye volt. 1601-ben malom és 38 ház állt a településen,

Simony (*Partizánske*)



A város régebbi, keleti részének látképe.



Simony zászlaja

Simony címere

Közigazgatás

Ország	 Szlovákia
Kerület	Trencséni
Járás	Simonyi
Turisztikai régió	Nyitramente
Rang	város
Első írásos említés	1260
Polgármester	Jozef Božík
Irányítószám	958 01
Körzethívószám	038

Népesség

Teljes népesség	24 115 fő (2011) ^[1] +/- (h
	tps://hu.wikipedia.org/w/index.php?title=Sablon:N%C3%A9pess%C3%A9g/Simony&action=edit)
Népsűrűség	1078 fő/km²

közülük 10 nemeseké. 1715-ben 10 adózója mellett 3 kézműves család is élt itt. 1828-ban 74 háza volt 500 lakossal, akik főként mezőgazdasággal foglalkoztak.

Vályi András szerint *"SIMONY. Curiális falu Bars Várm. földes Ura Simonyi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Oszlányhoz mintegy mértföldnyire; Szuteczka nevű Szállása is van, melyen malma hasznos; földgye jó, vagyionnyai jelessek, és külömbfélék."*^[2]

Fényes Elek szerint *"Simony (Simenovany), tót falu, Bars vmegyében, a Nyitra vize mellett; 500 kath. lak. Kath. paroch. templom. Több csinos uri lakházak. Földjei szép rozstot, árpát teremnek; szénája, fája, gyümölcse elég. F. u. a Simonyi nemzetség. Ut. posta Zsámbokrét."*^[3]

Bars vármegye monográfiája szerint *"Simony, a Nyitravölgyben, Nyitra vármegye határán fekvő tót kisközség 442 róm. kath. vallású lakossal. A Simonyiak ősi fészke (már 1260-ban kelt határjárasi okmányban említve), a kik itt már az Árpád-házi királyok alatt várkastélyt építettek, melynek egy része még ma is fennáll. A pápai tizedszedők jegyzékében e község Syman néven van említve. 1324-ben Simon és Simoni néven, de 1353-ban már a mai néven említik az egykorú okiratok. Egyháza már a 14. század elején a nagyobbak közé tartozott és Pázmány jegyzékében is mint nagyon régi szerepel. 1716-ban a templomát átalakították, a mikor csak kevés gótikus részletét hagyták meg. Simony is egyike annak a két barsi községnek, melyeknek Lipót király az 1681. május 25-i országgyűlésből kifolyólag megengedte, hogy a református templomot fentarthassák; később azonban az egész község katholizált. A község tót neve Simonovan volt. Simonyi Béla, Bars vármegye alispánja a régi várkastélyban őrzi a család rendkívül gazdag és érdekes levéltárát, mely több mint 300, részben kiadatlan, Árpád- és Anjou-korbeli oklevelet tartalmaz. A simonyi és varsányi Simonyi családnak itt négy régi kúriája volt, melyek közül az egyiket Simonyi András még 1584-ben építtette és ezt most a Salzberger családé, míg egy másikban maga az alispán lakik. Salzberger Józsefnek itt nagyobb szeszgyára és mintaszerű gazdasága is van. A községnek van postája és vasúti megállóhelye, távirója pedig Nagy-Bélicz."*^[4]

A trianoni békeszerződés előtt Bars vármegye Oszlányi járásához tartozott. A háború után lakói többségben a Salzberger család birtokán dolgoztak, ahol szeszfőzde is működött. 1938-ban a Bat'a cég vásárolt a határában területet és cipőgyárat épített oda. Ezzel megalapította Bat'ovany ipartelepét. A település a szlovák nemzeti felkelés idején az antifasiszta ellenállás egyik központja volt. A Grznár partizánosztig tevékenykedett itt és a helyi munkásság körében létrehozták a kommunista párt illegális szervezetét. A várost 1944. augusztus 29-én elfoglalták a partizánok. A munkások harcoló egységeket alakítva szeptember 3. és 7. között felvették a harcot a német csapatokkal. A várost végül a Vörös Hadsereg szabadította fel, de a partizánok emlékére a település 1949-ben a Partizánske, azaz Partizánváros nevet kapta.

Népessége

1910-ben 458 lakosából 433 szlovák, 20 magyar, 4 német és 1 más anyanyelvű.

<https://hu.wikipedia.org/w/index.php?title=Simony&printable=yes>

Földrajzi adatok

Tszf. magasság	190 m
Terület	22,38 km²
Időzóna	CET, UTC+1

Elhelyezkedése



Pozíció Szlovákia térképén

é. sz. 48° 37′ 30″, k. h. 18° 22′ 30″ ([https://tools.wmflabs.org/geohack/geohack.php?language=hu&pagename=Simony¶ms=48_37_30_N_18_22_30_E_region:SK_type:city\(24115\)](https://tools.wmflabs.org/geohack/geohack.php?language=hu&pagename=Simony¶ms=48_37_30_N_18_22_30_E_region:SK_type:city(24115)))

Simony weboldala (<http://www.partizanske.sk>)



A Wikimédia Commons tartalmaz Simony témájú médiaállományokat.

Adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal (<http://www.statistics.sk/mosmis/run.html>), <http://obce.info>



Simony főtere a szökőkúttal

2011-ben 24 115 lakosából 21 634 szlovák.

Neves személyek

- Návoľyon hunyt el 1694-ben felsőcsúti Csuty Pál Nyitra vármegyei tisztviselő, Lednic várának kapitánya.

Nevezetességei

- Várkastélya eredetileg gótikus stílusú, a 16. században megújították és a 19. században restaurálták. Híres levéltára volt középkori oklevelekkel és iratokkal.
- Szűz Mária tiszteletére szentelt római katolikus temploma eredetileg a 13. században épült, késő román stílusban. Egyik oldalkápolnája a 17. században készült, reneszánsz stílusú. A templom tornyát 1717-ben építették, 1750 körül barokk stílusban építették át.
- Jézus Szentséges Szíve tiszteletére szentelt római katolikus temploma 1949-ben épült, a város egyik jelképe. 1995-ben kulturális műemlékké nyilvánították.
- A Szent Tamás templom a város legújabb temploma, 1999-ben épült a Šípok nevű városrészben.
- A Szűz Mária kápolna a Szkacsány felé menő út mellett áll.
- A szlovák nemzeti felkelés emlékműve.
- A főtér szökőkútja.
- Nagybélic városrészben áll a Szent Erzsébet templom, mely 1723 és 1759 között épült a korábbi, 14. századi templom helyén.
- Kisbélic városrészben áll az 1988-ban épített planetárium.



Simony várkastélya

Irodalom

- Paták, M. a kol. 1989: Partizánske 1939–1989. Partizánske.
- Vladár, J. - Wiedermann, E. (Ed.) 2000: Partizánske - Staré a nové epochy. Bratislava.
- Martin Bóna – Ján Lukačka 2015: Kultúrno - historické pamiatky Stredného Ponitria. Topoľčany. ISBN 978-80-89173-45-7

1. http://www.scitanie2011.sk/wp-content/uploads/EV_národnost_12_7_v12.pdf
2. Vályi András: *Magyar Országának leírása*. (http://www.arcanum.hu/fszek/) Buda: (kiadó nélkül). 1796.
3. Fényes Elek: *Magyarország geographiai szótára, melyben minden város, falu és pusztá, betűrendben körülményesen leiratik*. (http://www.arcanum.hu/fszek/) Pest: Fényes Elek. 1851.

4. *Magyarország vármegyéi és városai: Magyarország monografiája. A magyar korona országai történetének, földrajzi, képzőművészeti, néprajzi, hadügyi és természeti viszonyainak, közmívelődési és közgazdasági állapotának enciklopédiája*. (http://mek.oszk.hu/09500/09536/html/index.html) Szerk. Borovszky Samu – Sziklay János. Budapest: Országos Monografia Társaság. 1896–1914. Bars vármegye.

Külső hivatkozások

- Simony város hivatalos honlapja (<http://www.partizanske.sk/>)
- E-obce.sk (<http://www.e-obce.sk/obec/partizanske/partizanske.html>)
- Obce info.sk (<http://www.obce.info/index.php?make=mapa&id=3&obec=2224>)
- Simony Szlovákia térképén (http://mapy.zoznam.sk/index.pl?zoom=6&pos_x=-475863&pos_y=-1235280&size=full&lang=sk&sipka=1&name=Partiz%EDnske)

- Ismertető szlovák nyelven (<http://www.vs.sk/oupd/obce/part.html>)
- A városi múzeum a szlovák múzeumok honlapján (<http://www.muzeum.sk/default.php?obj=mesto&ix=pe>)

A lap eredeti címe: „<https://hu.wikipedia.org/w/index.php?title=Simony&oldid=18139424>”

Kategória: A Simonyi járás települései

- A lap utolsó módosítása: 2016. november 14., 11:17
- A lap szövege Creative Commons Nevezd meg! – Így add tovább! 3.0 licenc alatt van; egyes esetekben más módon is felhasználható. Részletekért lásd a felhasználási feltételeket.